

Mezey Eszter

INTERNET ÉS POLITIKA

Bevezetés

Írásom politikai antropológiai témájú, azaz *politika és kultúra kapcsolatrendszerét* vizsgálja. Kultúra alatt itt „azt az alapszövetet értjük, amely minden egyes társadalomban magában foglalja az alapvető normákat, gondolkodás- és viselkedésformákat”.¹ A politikai kultúra pedig „rögzített vagy gyakran kimondatlan megállapodások, szokások, eljárások olyan együttese, amely a politikai élet szereplőinek gondolkodását, értékrendjét, mentalitását köti össze egy adott korban, politikai arénában”.²

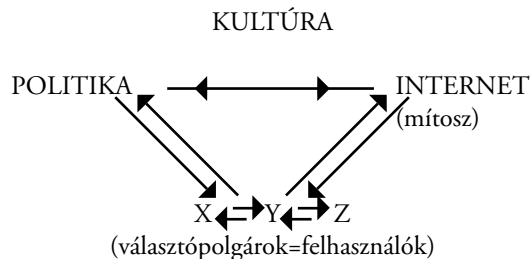
A politika és a kultúra kölcsönhatására jellemző, hogy az előbbi használja az utóbbi formáit, azonban ez nem egy egyirányú kapcsolatot jelent: a politika ugyanis nemcsak használja, de folyton-folyvást újratereget, újrastrukturálja a kultúra egyes alakzatait.³ Kutatásom egyik célja tehát annak a vizsgálata, *hogyan használja és teremti újra a politika a kultúra kifejező eszközeit* (jelen esetben az internetben rejlő lehetőségeket).

Dolgozatomban az internetet mint mitikus rendszert vizsgálom majd meg, s bemutatom, hogy mint ilyen, miért alkalmas a politika szolgálatába állítására. A politika világa ugyanis előszeretettel használ mítoszokat céljai eléréséhez és a szavazópolgárok meggyőzésére, mivel a mítosz abszolút tényként mutat be történeteket, s képes irracionális, képzeletbeli világok megjelenítésére. Lévi-Strauss szerint a mítosz elősegíti a külvilág megértését, mert annak átláthatatlan komplexitását felfogható egységekbe rendezi. **A mítosz tehát nem megjeleníti, hanem teremti a világot.**⁴

A politika világában az **egyéni és a kollektív összekapcsolódik**, mégpedig az identitás különféle alakzataiban, amelyek folyamatosan a politika befolyásolása alatt állnak. Egyéni identitás alatt többféle dolgot is érthetünk: (1) alapját képezheti a koherens és autonóm belső lényeggel rendelkező individuum öntudata; (2) azt a kölcsönhatást, mely az egyén és környezete között fennáll; (3) az individuum szer-

teázó kapcsolatát. A kollektív identitás egyik interpretációja pedig olyan közösségek kialakítása, amelyek alkalmazkodnak a modern világra jellemző kulturális heterogenitáshoz és kommunikációs eszközökhöz, valamint az egyén és a társadalom új értelmet nyert szabadságához és kötöttségéhez. A kollektív identitás, megnyilvánulásában külső és belső mindig szigorúan elkülönül, ezért nemcsak a kollektív identitás nemcsak a belső értékek kidomborításával, hanem a másiktól elválasztó határ meghúzása által is erősödik.⁵

Összefoglalva azt mondhatnánk, hogy a politika kultúrája egyben használja és újjáteremti a kultúra kifejező eszközeit, azaz az internetet, az internet mint mítosz pedig ugyanígy teremti a világot, amely mind a politikusoké, mind a választópolgároké (akik egyben felhasználók is). Az pedig természetes, hogy a hatalmon levők közvetlenül és közvetetten is hatnak polgáraikra, a polgárok magatartása pedig befolyásolja mind a politikusokét, mind az internet világát és az abban résztvevő társaságát. Ezeket a kölcsönhatásokat a következő ábra szemlélteti:

Az emberek akkor fordulnak mítoszok felé, amikor kritikus vagy bizonytalan kimenetelű pillanatokat élnek át, mivel a mítosz „a megtestesült kollektív vágy”. Az új politikai mítoszok nem szabadon fejlődnek ki, hanem mesterséges dolgok, melyek teljesen átalakították társadalmi életünket.

Módszereimet tekintve előbb mint aktív felhasználó látogattam el hazánk két legnagyobb

¹ Zentai Violetta (1997): Politikai antropológia: a politika antropológiája. in: Zentai Violetta (szerk.): Politikai antropológia. Osiris Kiadó, Budapest, 9. o.

² i. m. 9. o.

³ i. m. 11. o.

⁴ i. m. 22. o.

⁵ Zentai Violetta (1997): Politikai antropológia: a politika antropológiája. In: Zentai Violetta (szerk.): Politikai antropológia. Osiris Kiadó, Budapest, 25. o.

politikai pártjának, a Fidesznek és az MSZP-nek a honlapjára, azaz regisztráltam, bejelentkeztem, meglátogattam a fórumokat, majd a két *site* elemző összehasonlításával próbáltam következtetéseket levonni a fent említett témában, azaz a politika és az internet kapcsolatában kulturális vonatkozásban. Ezzel párhuzamosan résztvevő megfigyelést végeztem egy katolikus felsőoktatási intézményben, ahol tizenkét fiatalal készítettem interjút arról, hogy milyen csatornákon keresztül tájékozódik a politikai eseményekről, az internet ezeken belül hol foglal helyet, és milyen a hozzáállásuk, mi a véleményük az interneten hozzáférhető politikához.

Dolgozatom felépítését tekintve az első egyharmad rész egy elméleti bevezető az internetről mint tömegkommunikációs csatornáról, mely a politika szolgálatában áll, és amit úgy is nevezhetnénk, hogy „az internet mítosza”; a második rész egy önálló, összehasonlító elemzés a két vezető politikai párt honlapjáról; a harmadik rész pedig részleteket tartalmaz az interjúkból, és ezekből próbál következtetéseket levonni a fiatalok gondolkodásmódjára, viselkedésére vonatkozóan.

AZ INTERNET MINT TÖMEGKÖMUNIKÁCIÓS CSATORNA A POLITIKA VILÁGÁBAN. AZ INTERNET MÍTOSZA

A tömegkommunikációs eszközök a politikai befolyásolásban

A politika közvetítésében már több mint húsz éve egyértelműen a tömegkommunikációs eszközök játsszák a legintenzívebb szerepet, mivel képesek befolyásolni az emberek véleményét közvetlenül, otthonukba behatolva. A tömegkommunikációs eszközöket tehát bátran sorolhatjuk a **politikai szocializáció elsődleges intézményei** közé, melyek alkalmasak arra, hogy a politikai hatalmat közvetlenül megjelenítsék.⁶

Ez a megállapítás természetesen a 21. század elején méginkább helytálló, mint az 1980-as évek közepén, a különbség csupán annyi, hogy amíg akkor a televízió ez a legfőbb eszköz, addig mára az internet és a mobiltelefon kezdi átvenni ezt a szerepet. Írásomban csak az előbbivel foglalkoznék, mivel e dolgozat keretei nem teszik lehetővé két ilyen átfogó téma részletes tárgyalását.

⁶ Szabó Ildikó (1985): *Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon*. Tekintet, Budapest, 76. o.

Arra a kérdésre, hogy az internet hogyan és miért vált a 2006-os országgyűlési választások főszereplőjévé (és várhatóan marad ebben a szerepben még jóideig), a választ érdemes azokban az eseményekben keresnünk, amik a 2002-es és a 2006-os parlamenti választások között eltelt időben zajlottak le mind az információtechnológiai, mind a politikai szférában. Magyarország lakossága szavazott egyrészt az Európai Unióhoz való csatlakozásról és az Európai parlamentbe küldött pártokról. Ezen népszavazások során azonban nagyarányú passzivitás volt érzékelhető a választópolgárok részéről, s ez mindkét vezető párt számára egyértelművé tette, hogy a politikai kampányra nagy hangsúlyt kell fektetni. Másrészt az is evidens lett, hogy mivel a kampánynak tömegeket kell majd meggyőznie, új tömegkommunikációs csatornák bevetésére lesz szükség, amely gyorsan fejleszhető és könnyen elérhető sokak (főként fiatalok) számára.⁷ Ez az *új és dinamikus fejlődő kommunikációs csatorna* természetesen az *internet* volt.

A továbbiakban azt kívánom megvizsgálni, hogyan működik az internet mint a politikai kommunikáció eszköze a gyakorlatban, összevetve a két vezető párt honlapját és elemezve az azok nyújtotta témákat, szolgáltatásokat. Mindehhez azonban elengedhetetlen, hogy előbb megismerkedjünk az internet mítoszával.

Az internet mítosza

Ennek a dolgozatnak a keretei nem engedik meg és nem is célom a különböző diszciplínák és kutatók mítosz-definícióinak összevetése, azt azonban fontos tartom megmagyarázni, hogy az internetet azért tekinthetjük magát is egyfajta mítosznak, még hozzá **klasszikus mítosznak**, mert az hordozza azokat a kulturális elemeket, melyet egy klasszikus mítosznak hordoznia kell, így megjelennek benne tabuk (pl. számítógépes bűnözők), rítusok (pl. beavatási rítusként tekinthetjük a rendszerbe való belépést). Szerkezetét tekintve **komplex mitológia**, hiszen saját mitikus rendszerének megalakításához több kisebb-nagyobb mítoszt is felhasznál (kapcsolódik például a Technika, a Tudomány vagy a Modernitás mítoszaihoz); forrását tekintve pedig egyszerre **külső**, vagyis amit azok terjesztenek, akiknek nincs közvetlen internet-tapasztalatuk,

⁷ Csepeli György (2006): *Permanens kampány. Mozgó világ*, <http://www.mozgovilag.hu/2006/01/12csepeli.htm>, 2006. április 24.

illetve **belső**, melyet az aktív felhasználók terjesztenek. További alkategóriákra érdekindukált és nem érdekindukált, valamint negatív és pozitív mítoszokat különböztethetünk meg aszerint, hogy az adott mítosz terjesztését a politika illetve a felhasználók akadályozták vagy elősegítették.⁸ Az internet mítosznak lényegét a következő ábra jól mutatja:

	Pozitív
ÉRDEKINDUKÁLT	
KÜLSŐ	Negatív
Nem Érdekindukált	Pozitív
INTERNET MÍTOSZ	Negatív
	Pozitív
ÉRDEKINDUKÁLT	
BELŐ	Negatív
Nem Érdekindukált	Pozitív
	Negatív

Forrás: <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>

Ezen az ábrán a **politika kettős helyét az internet mítoszában** kiemeléssel jelöltem: egyrészt sorolhatjuk a külső-érdekindukált-pozitív kategóriákba, vagyis külső, mert uralmi érdekrendszer által terjesztett, érdekindukált, mert bizonyos emberek vagy csoportok érdekeit szolgálja, és pozitív, hiszen elősegíti a mítosz továbbélését, másrészt a belső-érdekindukált-pozitív kategóriába, mert aktív felhasználói terjesztik (pl. fórumok), érdekindukált, mert a felhasználók abban a hitben élnek, hogy ezeken a fórumokon való részvétellel egy jobb világ megteremtésében játszanak közre, és pozitív, mert ez is a rendszer fennmaradását segíti elő.

Az internet tehát már a politikától függetlenül kreált önmaga köré mítoszt, azt pedig tudjuk, hogy a politika nagyon is hajlamos mítoszírásra, amelyek segítségével nagyobb tömeget győzhet meg, üzenete hatásosabban jut el az emberekhez. Ebből is látszik, hogy az internet nagy tömegek számára való hozzáférhetővé válásával egyértelmű volt, hogy a politika saját szolgálatába állítja majd. A következőben azt fogom közelebbről megvizsgálni, miért alkalmas az internet arra, hogy a politika szolgálatába álljon.

⁸ Tarr Dániel (1996): *Az internet mítosz* <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>, 2006. április 23.

Az internet és a politika összekapcsolódása

De miért annyira alkalmas az internet mítosza arra, hogy a politika szolgálatába álljon? Véleményem szerint ahhoz, hogy bármilyen két dolog hatékonyan együttműködhessen egymással, s egyik a másikat erősítse, az kell, hogy mindkét fél (jelen esetben az internet és a politika) alkalmas legyen az „együttműködésre”, s az érdekében is álljon. (Olyan ez, mintha valaki A-ból B városba szeretne eljutni, amit a leggyorsabban nyilván úgy tehet, ha repülőgépre száll. Ennek a repülőgépnek azonban alkalmasnak kell lennie az utasszállításra, gyors hajtóművekkel kell rendelkeznie, stb..).

A továbbiakban azt fogom bővebben kifejteni, hogy egyrészt az internet miért alkalmas erre a feladatra (mik a gyors hajtóművek), s miért éri meg számára a politikai célokat használni, másrészt a politikai célokat hogyan szolgálják a mítoszok, a politika miért nyúl szívesen a mítoszteremtés eszközeihez (azaz miért miért jó XY-nak, hogy repülőgéppel utazhat). Ezután konkrét példákon végighaladva fogom bemutatni, a 2006-os választásokban mekkora szerepet játszott a két vezető párt honlapja, s azokon keresztül megnyilvánuló internet mítosz.

Új jövő, új világrend

Az Internet-mítosz azt sugallja, hogy töltsön minél több időt a neten való szörfözéssel, váljon minél inkább a rendszer tagjává, lépjen előre a hierarchiában, vagyis az internet egyre intenzívebben próbálja a felhasználó figyelmét önmagára fordítani, s így „behálózni”, s ezzel egy új világrend képét próbálja előre vetíteni, ami majd akkor valósul meg, ha mindenki a rendszer tagjává válik.⁹ A boldog kor eljövételének megjósolását, azaz a képzelet segítségével való irányítást a politikai életben is előszeretettel alkalmazzák.¹⁰ Erre játszik rá például az MSZP a honlapján megtalálható *Gyorsítunk Budapest* vagy a Fidesz honlapján is olvasható *A jövő szövetsége* szlogen.

⁹ Tarr Dániel (1996): *Az internet mítosz* <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>, 2006. április 23.

¹⁰ Cassirer, Ernst (1997): A modern politikai mítoszok technikája. in: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris, Budapest, 45. o.

Valósítsd meg önmagad!

Láttuk tehát, hogy az internet mítoszának pszichológiai funkciója, hogy mind az egyéni, mind a kollektív tudatra olyan hatást gyakorol, mely a régi életforma teljes megváltoztatását eredményezheti: ha az ember átesett a beavatási rítuson és a rendszer aktív felhasználójává vált, lehetősége nyílik teljes személyiségének megváltoztatására. Ez azért van így, mert egy ilyen világban nem lehet arctalan felhasználóként létezni, hanem valakivé válni kell, ezáltal pedig lassacskán egy hierarchia épül fel, mely úgy nyilvánul meg, hogy egy adott felhasználó milyen jellegzetességekkel képes felhívni magára a figyelmet, milyen plusszal rendelkezik, amivel társai nem.¹¹ A modern társadalom az **egyéniségről**, eredetiségről szóló elvárása rajzolódik itt ki az egyén felé, amire a politika is rájátszik: a fórumokon az ember az általa választott felhasználónévvel fejtheti csak ki egyedi véleményét (lásd később) és az MSZP által nyújtott saját honlap kialakításával saját profilt hozhat létre, a hierarchiában feljebb lépve.

Társadalmi összetartozás és hatalom

Az internetnek klasszikus mítosz jellegéből fakadóan azonban nemcsak a jövő világrendjére vonatkozóan, hanem a fent említett kollektív identitás kialakításával a jelen pillanatában is konkrét **társadalmi szervezőereje** van, mivel különféle eszközökkel kisebb-nagyobb csoportosulásokat hoz létre.¹² Az egyik ilyen eszköz mind a Fidesz, mind az MSZP támogatói számára a regisztráció lehetősége a honlapon, amely értelmezhető egy olyan párbeszédként, amiben az egyik fél, adatai megadásával kifejezi szándékát, hogy a rendszer tagjává kíván válni, mire a másik fél a megadott emailcímrre jelszót küld, amivel kifejezi, hogy ő is fel kívánja venni az új tagot. Ennek az új jelszónak a segítségével pedig immáron először be is jelentkezhetünk, s ekkor **hatalmunk nyílik** nekünk is változtatni, hozzászólni, alkotni (**beavató rítus**). Ebből egyértelműen következik, hogy azok között, akik regisztráltak, megnyílik a lehetőség szorosabb kötelék kialakítására is, természetesen az internet segítségével, például a fórumon való részvétellel (ez

csak az MSZP oldalán létezik), ahol csak és kizárólag akkor szólhatunk az adott témához vagy javasolhatunk új témát, ha regisztrációval a rendszer tagjává váltunk, vagy akár saját profil, saját honlap kialakításával.

A hatalom legitimitációja és megkérdőjelezhetetlensége

Az előbbi pontból adódik, hogy ha egy mítosznak társadalmi szervezőereje van, akkor az adott mitikus hatalmat ez az erő abszolút értékre emeli,¹³ hiszen az aktív felhasználók közül senki sem fogja megkérdőjelezni az internet hasznosságát. Ha tehát az MSZP honlapján olyan szolgáltatást nyújt (saját profil kialakítása), amit más politikai párt nem, akkor az ő hatalmát a felhasználó sem fogja kétségbe vonni.

A mítosz léte: az illúzió

Az Internet-mítosz létezését annak a különbségnek köszönheti, amely a **tartalmi és a formai sík között** rejlik. Ennek lényege ugyanis, hogy az áramló információ olyan formában jelenik meg, mely tökéletes illúzió.¹⁴ Ez szintén rokon vonást mutat a politika világával, amikor is a tartalmat sokszor fel kell cicomázni, olyan formában tálalni, hogy az minél több szavazót vonzzon.

Tabuk és rítusok

Ákárcsak az internet világában létező **tabuk**, a politika világában is vannak tiltások, rossz szemmel nézett tettek, ilyen például az, ha a fórumon valaki a szemben álló pártot dicséri, hiszen erre a magatartásra válaszként kirekesztésre utaló reakciók érik az embert.

A **rítusok** alkalmazása nagyon gyakori a politikai életben, mivel monotonitásuk megfosztja az embert a személyiség és az egyéni felelősség érzésétől.¹⁵ Az interneten elvégezhető, politikai tartalmú rítusokra példa nemcsak a már többször említett beavatási rítus, azaz regisztráció a két vezető párt honlapján, de ilyenné válhat az egyén számára a

¹¹ Tarr Dániel (1996): *Az internet mítosz* <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>, 2006. április 23.

¹² Tarr Dániel (1996): *Az internet mítosz* <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>, 2006. április 23.

¹³ i. m., <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>

¹⁴ i. m., <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>

¹⁵ Cassirer, Ernst (1997): A modern politikai mítoszok technikája. in: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris, Budapest, 45. o.

napi hírek adott honlapon való olvasása vagy a fórumokon való részvétel.

Centrális és megváltás-mítosz

„Az Internet-mítosz saját mitologikus világában központi helyet foglal el – a világ összes jelenségét saját fontosságának tükrében értékeli és osztályozza. Mi több, abszolút mítosz, mert mitológiáját azonosítja az abszolút valósággal – **a világ összes jelenségét a saját rendszerén belül értelmezi** és rendeli maga alá.”¹⁶ Erre jó példa, hogy mindkét párt összefoglalja az aktuális híreket (ráadásul azt a főoldalon teszi), azonban azokat olyan színben tünteti fel, hogy számukra kedvezők legyenek, azaz saját világukban, saját értékrendszerük alapján osztályozzák, értéklik őket.

Ezzel összefüggésben az internet mitológiája arra irányul, hogy **a világot a saját elképzelése szerinti legjobb alakítsa át**, melyet abszolút üdvöztőnek (megváltásnak) gondol. Ez értelemszerűen összekapcsolódik a pozitív mítosz fogalmával, mely önmagát tartja fenn és jellemző nemcsak az internet, de a politika világára is: az adott párt saját ideológiáját véli az egyetlen üdvöztető ideológiának. Ezt erősítik az egyes pártok szlogenjei.

Varázsszó

A politikai mítoszok gyakran építenek a varázsszóra avagy mágikus beszédre, mely abban különbözik a szavak szemantikai használatától, hogy az utóbbiak bizonyos dolgokat vagy azok egymáshoz való viszonyait fogják meg, írják le, míg a varázsszó teremt, ugyanis úgy működik, hogy a dolgok természetes menetébe beavatkozva próbál valamit előidézni, ami addig nem volt, mégpedig úgy, hogy ezek érzelmeket ébresztenek a nézőkben vagy a hallgatóság körében.¹⁷

Az internet és a politika kapcsolatrendszerében kétfajta varázsszóról beszélhetünk: egyrészt az interneten is megtalálható politikai szavakról, beszédekről, szlogenekről és egyéb nyelvi megnyilvánulásokról, másrészt az internet sajátos szókincséről, amit ebben az esetben a politika szolgálatába állít. Régóta kutatott téma a számítógép és az internet ál-

tal kialakított külön nyelvezet, amit úgy lehet egyre jobban megérteni és „beszélni”, ha az ember járta-sabbá válik a témában. Azt gondolom, hogy nemcsak az internetnek, de azon belül a honlapoknak is külön nyelvezete van, tehát vannak szavak, amiket szinte csak honlapokkal kapcsolatban olvashatunk, és amik ezáltal varázsszóvá is válnak, hiszen jelentésük csak azok számára lesz nyilvánvaló, akik az internet mítoszában valamennyire jártasak. Ilyenek például a pártok honlapjain megtalálható következő szavak: regisztráció, RSS, Magunkról, Főoldal, Hírportál, Linkek, Hírlevelek (Fidesz) vagy Portrétár, Képgaléria, e-Belépés, e-Párt, Linkajánló, Letöltések – multimédia (MSZP).

A FIDESZ ÉS AZ MSZP HONLAPJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

A két honlap konkrét leírása a mellékletben található weblapokon látható, itt csak a különbségekre, hasonlóságokra hívom fel az olvasó figyelmét. A következő szempontokat vettem figyelembe: betölthetőség egyszerűsége illetve gyorsasága, átláthatóság, színek, szolgáltatások mennyisége és minősége, reklámok és flashek.

Betölthetőség egyszerűsége illetve gyorsasága

Mivel az MSZP honlapja tele van flashekkel, reklámokkal, nehezebben, lassabban jön be, mint a Fideszé. Ezzel előnyök és hátrányok is járnak: az MSZP honlapja bár színesebb, mozgalmassabb, dinamikusabb, de csak a jobb gépekről tölthető be, ahonnan viszont bejön, ott tényleg egy „gondozott”, modern, haladó képet sugall. A Fideszéről ez kevésbé mondható el, ez a honlap sokkal egyszerűbb, kevesebb mozgó, felvillanó képpel és ablakkal; előnye viszont, hogy rosszabb teljesítményű számítógépekről is könnyen elérhető. Ebből az összevetésből is látszik, hogy a két párt mennyire más társadalmi réteget céloz meg.

Átláthatóság

Az előbbi elemzésből adódóan a Fidesz honlapja tűnik átláthatóbbnak, egyszerűbbnek, és az ő honlapjukon található webtérkép is, ami segít eligazodni azoknak, akik nem tudják, mit hol keressenek. Webtérképet az MSZP honlapján nem találtam, ez bonyolultabbnak bizonyult, ami azt az érzést kelti

¹⁶ Tarr Dániel (1996): *Az internet mítosz* <http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>, 2006. április 23.

¹⁷ Cassirer, Ernst (1997): A modern politikai mítoszok technikája. In: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris, Budapest, 41-42.

a felhasználóban, hogy az MSZP sokrétű, modern, látóhatára sokmindenre kiterjed, sokat nyújt az embereknek.

Színek

Mint már említettem, mindkét párt honlapja alapszíneiben pompázik, a Fidesz fehér-narancs, ami az ifúságot szólítja meg, az MSZP-é pedig piros-fehér-szürke színekben, amivel egyértelműen Magyarországra és szociális beállítottságára utal.

Szolgáltatások

Mint azt a mellékelt táblázat mutatja, az MSZP messze több és az internet világában fejlettebbnek mondható szolgáltatást ajánl a felhasználónak, köztük sokat az internet mítoszából már jól ismertek közül, így például személyreszóló, MSZP-hez tartozó külön honlap szerkesztését, de létezik e-Párt és e-Belépés is, az MSZP honlapját megtehetjük kezdőlapnak, stb.

Reklámok

Reklámok terén nem tapasztalható nagy különbség: mindkét párt szlogenekkel, színekkel, jelmondataikra utaló képekkel, vezető politikusaival, azok honlapjával és a pártokhoz kapcsolódó szervezetekkel reklámozta magát.

Flashbek

Mint azt már egy fentebbi szempontban említettem, felvillanó, mozgó-dinamikus elemekből egyértelműen többet találunk az MSZP honlapján.

POLITIKAI ANTROPOLÓGIA A GYAKORLATBAN AVAGY VÉLEMÉNYEK AZ INTERNETEN MEGJELENŐ POLITIKÁRÓL

Kutatásomról és az adatgyűjtésről általánosságban

A politika és internet kapcsolatáról egy katolikus egyházhoz kapcsolódó felsőoktatási intézményben végeztem kutatást, azaz olyan, 18 és 25 év közötti, az intézmény belső szabályzata alapján „keresztény értelmiséginek” tartott fiatalok körében, akik nagyobb részéről ez alapján feltételezhetjük, mely

politikai pártot preferálják. Hangsúlyozom azonban, hogy ez csak nagy részükre igaz, hiszen kutatásom folyamán kiderült, vannak közülük olyanok is, akik – saját bevallásuk szerint – épp a katolikus egyház értékeit általánosságban képviselő FIDESZ-szel szembenálló pártra szavaztak. **Kutatásom célja azonban nem a fiatalok pártpolitikai nézeteinek, hanem az internet mint politikai kommunikációs csatorna használata, ahhoz való viszonyuk feltérképezése volt.**

Résztevő megfigyelésem az egész, 2006-os kampány idejére illetve az azt követő hónapokra tehető, interjúmat pedig a második forduló előtti hetekre időzítettem. Ezt az időpontot azért véltem ideálisnak politikai jellegű kutatásra, mert első forduló utáni időpontról lévén szó, már konkrét politikai cselekedetek álltak a fiatalok mögött, azaz ki-ki leadta voksát egyik vagy másik pártra, és arról is döntött, hogy egyáltalán elmegy-e szavazni. Ebben a felfokozott politikai hangulatban pedig feltételezhetjük, hogy többen, többször folyamodtak politikai témájú cikkek olvasásához, műsorok megtekintéséhez mint politikai kommunikációs csatornához. Ezt a feltételezést kutatásom igazolta.

Tizenkét fiatalal készítettem tehát interjút, amelyben a következő kérdésekre kerestem a választ:

- *Milyen csatornákon keresztül tájékozódnak a fiatalok a politikai eseményekről, és az egyéb, őket érdeklő politikai kérdésekről?*
- *A fiatalok véleménye az egyes politikai pártok honlapjáról*
- *www.amoba.hu avagy Gyurcsány Ferenc elektronikus naplójának megítélése*
- *Következtetések: milyen értékek közvetítését várják el a fiatalok ezen csatornáktól, különösen az internettől mint a politikai kommunikáció egyik csatornájától?*

A következőkben álljon tehát itt a fenti kérdések elemzése a tizenkét, hosszabb-rövidebb terjedelmű interjú alapján. Az interjúalanyok anonimitásának tiszteletben tartása végett kitalált keresztnevet használtam.

Az interjúk elemzése

Milyen csatornákon keresztül tájékozódnak a fiatalok a politikai eseményekről, és az egyéb, őket érdeklő politikai kérdésekről?

Az interjúk és megfigyeléseim alapján a fiatalok elméjében sorrend alakult ki arra vonatkozóan,

hogy milyen forrásokból tájékozódnak a politikai eseményekről, és melyek azok a források, amik alapján arról döntenek, a szavazások alatt mely pártra adják voksukat, illetve általánosságban melyik párt nézeteivel értenek egyet. Bár nem kértem mind-egyikőjüktől, hogy állítsák sorrendbe e csatornákat, felsorolásuk úgy vélem, mégis önmagáért beszél.

A tizenkét megkérdezettet e probléma kapcsán három csoportba sorolhatjuk:

- azok, akik első és legfontosabb forrásnak az internetet neveztek meg,
- azok, akik az internetet a többi politikai csatornával körülbelül egyenlő mértékben használják,
- végül azok, akik az internetet politikai célra csak nagyon ritkán, szinte sosem használják.

Most pedig álljon itt néhány konkrét vélemény, az állítottak igazolására! Idézőjelbe tettem azokat a mondatokat, tagmondatokat, amik úgy hangzottak el a megkérdezettek szájából, ahogy azokat leírtam.

Azok, akik számára az első és legfontosabb forrás az internet

Számszerűleg négyen vannak, akik egyértelműen az internetet használják a politikai információszerezés eszközeként, ám megoszlanak az alapján, hogy az egyes napi- vagy hetilapok oldalait preferálják, illetőleg aszerint, hogy kifejezetten internetes hírcsatornákat olvasnak-e.

Andrea például a következő oldalakat használja a fenti célra, az általa felállított sorrendben: www.index.hu, www.origo.hu és www.hvg.hu. Saját bevallása szerint főként a munkahelyén olvas híreket, és azért nem keres rá direkt módon az egyes pártok honlapjára, mert, mivel munkahelyén ellenőrzik, esetleges hatással lenne az ott betöltött pozíciójára.

Árpád is az internetet tekinti a legfőbb politikai információs csatornának, bár ő csak feltételes módon beszél, mert „nem tervezte, hogy elmegy választani, mivel eddig nem volt érdekelt a témában, és nem tartja magát ehhez elég kompetensnek. Azaz nincs itt az ideje.” Viszont tervezi, hogy a jövőben mélyebben megismerkedik a politikával, és akkor valószínűleg az Origót és „újságok netes változatait” fogja használni.

József szinte kizárólag az internetről szerez tudást a politikáról, ehhez pedig főként az Indexet használja, mivel az a véleménye róla, hogy – bár szerinte alapvetően liberális oldal, amely értékrenddel ő maga nem azonosul – viszonylag objektív: érdekes cikkek vannak benne, és nem utolsósorban olyan tudásanyag, amivel érdemes foglalkozni.

Dániel szintén az internetet részesíti egyértelmű előnyben a többi információs csatornával szemben, ezen belül is mindkét vezető párt tevékenységéhez kapcsolódó két újság (Népszabadság és Magyar Nemzet) honlapjai és az Origó a fő forrása.

Fiatalok, akik az internetet a többi politikai csatornával körülbelül egyenlő mértékben használják

Három fiatalról állapítottam meg, hogy az internetet a többi hírforrással körülbelül egyező mértékben használja.

Emese például a televízióból, újságokból, internetről tájékozódik a politikai történésekről, de nyilvános politikai intézményeket is meglátogat e célból. Többször járt már mind a FIDESZ, mind az MSZP honlapján, kedveli az index.hu-t, a Külügyminisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal, valamint egyéb kormányzati szervek honlapját. Ezekon kívül újságok honlapjáról, az Indexről és az Origóról is szerez híreket.

Az előbbiektől nagyban eltér *Borbála* hozzáállása, aki például első helyen a nagygyűléseket nevezte meg mint politikai információforrást, majd az újságokat, plakátokat, televíziót, internetet és a röplapokat. Az interneten belül elsősorban a Népszabadságét és a Magyar Nemzetét, de az index.hu-t és a FIDESZ honlapját is néha betölti.

Sarolta az előbb említett két újság nyomtatott verzióját olvassa, de használja a netet, a rádiót is politikai célú tájékozódásra, valamint ismerősöket és előadásokat is meghallgat. A neten felment az egyes pártok honlapjaira, mégpedig azért, hogy megnézze a pártprogramot.

Azok, akik az internetet politikai célra csak nagyon ritkán, szinte sohasem használják

A tizenkettőből öt embert soroltam abba a kategóriába, akik a politikáról legkevésbé az interneten keresztül tájékozódnak.

Orsolya például szkeptikus a politikával szemben, és „nem nézi egyik párt honlapját sem, mert úgy érzi, a politika kéretlenül is túlságosan betolakodik az emberek magánéletébe. Az aktuális dolgokat úgyis halljuk a környezetünkben – nem hiszem, hogy az interneten ennél több van.”

Krisztián szinte kizárólag a televízióból tájékozódik a politikai eseményekről, néha újságokból, és nagyon ritkán a rádióból; internetről szinte sohasem, „mert a netet értelmes dolgokra használja,

olyanokra, ami kell vagy ami érdeklí.” Ha mégis ez történik, az Észak-Magyarország illetve a HVG honlapját keresi meg, a választások előtt pedig az MDF honlapját is megtekintette.

Attila a választások alatt elsősorban plakátokról tájékozódott, de újságokból is, internetről viszonylag keveset. Fontosnak tartja szűkebb környezetét (családtagja, lakóhelye) véleményét a politikáról, de a televíziós vitákat is megnézi. Az interneten a kampányparódiát követi nagy lelkesedéssel, illetve linkekre kattint, ha érdeklí, „véletlenszerűen” (orgo.hu, startlap.hu).

Antónia főként a metrón olvas újságokat, és mások beszélgetését hallgatja; ezek alapján alakítja ki saját véleményét. Az internetet erre a célra félfévente egyszer-kétszer használja, azon belül is az egyes újságok honlapjait.

Pál „jobban hisz a nyomtatott sajtóban”, mint az internetesben, ez utóbbiról az a véleménye, hogy „ki tudja, honnan származik”. Néz híradót, olvas Magyar Nemzetet és Népszabadságot, HVG-t; az internetet körülbelül heti egyszer nézi meg (Origó), de volt a választás.hu-n illetve szülővárosa honlapján is.

A fiatalok véleménye az egyes politikai pártok honlapjáról

A fentiekből már kiderült, hogy a fiatalok közül kevesen vannak, akik rendszeresen nézik az egyes politikai pártok honlapját. Többen vannak azok, akik ritkán nézik vagy már legalább egyszer jártak azokon, de voltak olyanok is, akiket én kértem meg, hogy menjenek fel a FIDESZ és az MSZP, illetőleg ha van kedvük, az SZDSZ és/vagy a MIÉP honlapjára, és így formáljanak azokról véleményt.

Az alábbiakban egyéni állásfoglalásuk alapján négy csoportot különböztethetünk meg:

- az MSZP honlapját preferálók
- a FIDESZ honlapját preferálók
- az SZDSZ honlapját preferálók
- semlegesek, vagyis azok, akik körülbelül ugyanolyan arányban találják jónak az MSZP illetve a FIDESZ honlapját

Érdekes megfigyelés, hogy azok közül, akik e témában nyilatkoztak, az MSZP honlapját hárman, a FIDESZ-ét ketten, az SZDSZ-ét szintén ketten preferálják, míg három azok száma, akiket semlegesnek nevezhetünk e tekintetben. „Preferálás” alatt itt nem azt értem, hogy ezek a fiatalok mely pártokra szavaznak, hanem azt, hogy konkrétan az

egyes honlapokról pozitív illetve negatív kritikát fogalmaznak-e meg.

Az MSZP honlapját preferáló fiatalok

Emese egyértelműen arról beszél, hogy az MSZP honlapja jobb, mint a FIDESZ-é, mert igényesebb, és ezért jobban szolgál (reklám)kampány-célokat. Ezt azzal magyarázza, hogy a honlap „dizájnosabb”, erőteljesebb és meggyőzőbb a színhasználat, mivel a vörös jobban kiemeli a lényegét; ezen a honlapon található hangos- illetve reklámfilmeket, akárcsak külföldi pártok honlapjain, de humorosabbnak és színesebbnek is véli, mint a FIDESZ-ét.

Pálnak mindkét vezető párt honlapjáról az a véleménye, hogy „jól meg vannak csinálva, szépen meg vannak szerkesztve (van rá pénz), és amit az ember keres, azt könnyen megtalálja. Szerintem mindkét honlap úgy van felépítve, hogy meggyőzőek legyenek, még a struktúrájuk is ugyanolyan, csak éppen az elvek, a beállítottság mások.” Az MSZP-é azonban egyszerűbbnek, ezért jobbnak tűnik számára, mint a FIDESZ-é.

Borbála szerint a politikai igazságot úgy kapjuk, hogy összeadjuk a Népszabadságban és a Magyar Nemzetben leírtakat, és elosztjuk kettővel. Kérésre véleményt nyilvánított mind a négy párt honlapjáról: a FIDESZ honlapját hiányosnak tartja, nem elég frissnek. Általánosságban szerinte „nem rossz, de nem is extra”, viszont igénytelenebbnek tartja, mint az MSZP-ét, sőt, szerinte a Munka–Otthon–Család jelszavak egyértelműen szocialista jellegűek. Az MSZP-én a fejléctet találja szellemesnek, szebbnek, a honlap szerinte jobban néz ki.

A FIDESZ honlapját preferáló fiatalok

Attila nem járt az MSZP honlapján, viszont a FIDESZ-én igen, amiről az a véleménye, hogy nagyon színes, sokrétű, elágazó. Az SZDSZ honlapján egyszer egy „vicces tesztet” töltött csak ki.

József főként azért preferálja a FIDESZ honlapját, mert az könnyebben betölthető, „kevesebb rajta a csili-vili, mindenféle reklám és flash”. Azaz rosszabb minőségű számítógépekről is kényelmesen betölthető, nem olyan lassú, bár az MSZP-ét kétségtelenül szebbnek véli, viszont túl bonyolultnak: szerinte felhasználóbarát akar lenni, de mivel minden oldalról tele van véve menürendszerrel, nehéz átlátni, rajta kiigazodni. A FIDESZ-ét nem tartja olyan dizájnosnak, de szerinte ez is be akar süríteni rengeteg információt egy helyre, rossz el-

osztásban, viszont kisebb teljesítményű számítógépekről is könnyen elérhető. Az SZDSZ honlapjáról pedig az a véleménye, hogy dizájnos, de nem felhasználóbarát, olyan, mintha csak szlogenekkel és reklámokkal lenne tele, a lényeg elveszni látszik. Neki ez tetszik a legkevésbé.

Az SZDSZ honlapját preferáló fiatalok

Krisztián az egyik, aki egyértelműen az SZDSZ honlapja mellett voksolt, és ezt azzal magyarázta, hogy ez a legfejlettebb és a leghitelesebb, mert ez az, amelyik „éppen azt tükrözi, amit a párt amúgy is képvisel, és összhangban van azzal, amit egyéb médiafelületekről a pártól hallunk.” Szerinte ez a legjobb, ezen a legegyszerűbb kiigazodni. Jól szerkesztett, jól funkcionál, pszichológiailag is kifinomult. Kovács Pistihez hozzászokhattunk, már ismerős, s jó ötletnek tartja a saját arculat, egyéniség, Pistihez fűződő kapcsolat kialakítását. Ezzel a honlappal szembeállítja a másik hármat, akárcsak a „szinoptikus evangélikusokat”. Ez utóbbiakat hagyományosnak tekinti, nehezebben átláthatóknak, míg az SZDSZ-én kevés az információ és sok a kép, s ezáltal vonzóbb. Szerinte az MSZP illetve a FIDESZ honlapja szinte ugyanarra a sablonra épül, hiszen ugyanott található rajta a hírek, képek, a menürendszer, beosztásukban és színeikben is hasonlóak. Ő ezt úgy interpretálja, hogy az utóbbi két párt fél eredetinek mutatkozni, félnek kockázatot vállalni, ám az SZDSZ ezt meg meri tenni, és ez a honlapon is meglatátszik.

Sarolta szintén az eredetiség miatt, hasonló érvek alapján találja az SZDSZ honlapját a legkiemelkedőbbnek.

Semlegesek, vagyis azok, akik körülbelül ugyanolyan arányban találják jónak az MSZP illetve a FIDESZ honlapját

Dániel nem nézte meg egyik párt honlapját sem, Antóniának pedig „ez eszébe sem jutott”. Orsolya sem látogatja egyik párt honlapját sem, mivel úgy érzi, „a politika kéretlenül is betolakodik az emberek magánéletébe. Mész az utcán, és jobb kezében narancssárga hűtőmágnes, bal kezében piros toll. A hírektől elvárod, hogy semlegesek legyenek, párttól hírt kapni pedig éppen ezért illúzió”.

Ebbe a csoportba tehát azokat soroltam, akik azért semlegesek, mert egyik párt honlapján sem jártak még, véleményt ezért nem tudnának nyilvánítani. Azok is ide tartoznának, akik mindkét párt

honlapját ismerik és mindkettő tetszik vagy nem tetszik nekik, ám ilyen eset nem volt; aki mindkét honlapot ismeri, állást is foglal indirekt módon valamelyik mellett.

www.amoba.hu avagy Gyurcsány Ferenc blogja

Ezt a kérdést azért tartottam fontosnak megvizsgálni, mert a miniszterelnök blogja újkeletű, politikai célokra használt internetes eszköz, amivel akapcsolatban a fiatalok véleménye sokkal egyezőbb, mint az egyes pártok honlapjának tekintetében.

Emesének alapvetően nem tetszik Gyurcsány Ferenc blogja, mert egyrészt maga a „dizájn” idegesíti (nem szereti a sárga-piros színeket), másrészt stílusát igénytelennek, közönségesnek találja, és szerinte „hülyeségeket” ír.

Antónia a blogot beilleszti elméletébe, vagyis abba a tendenciába, hogy manapság divat a politika és a politikus kettéválasztása. Szerinte „a blogról egyértelműen az jön le, hogy Gyurcsány bratizós, olyan, aki könnyen megtalálja a fiatalokkal a hangot, és aki úgy politizál, hogy közben nem politikus. Ezért kampányszempontból jó ötletnek véli a blogot, mivel véleménye alapján pozitív benyomást gyakorol azokra, akik olvassák, azáltal, hogy olyan hatást kelt, mintha Gyurcsány Ferenc olyan lenne, akár te vagy én, és nem olyan, mint azok, akik politizálnak.”

Andrea bevallotta, hogy előítéletekkel közelít Gyurcsány Ferenc blogja felé, mert nem tartja szimpatikusnak, de elismeri, hogy a blog előnye, hogy emberközelivé teszi a miniszterelnököt. Kétségbe vonja viszont eredetiségét, azaz, hogy tényleg ő maga írja-e, s mivel valószínűnek tartja, hogy nem, az egészet értelmetlennek tartja.

Borbála a blogot egyenesen szánalmasnak tartja, mert nem hiszi őszintének, hanem azt gondolja róla, hogy valaki írja Gyurcsány helyett; abban az esetben viszont, ha ő maga írja, „megvan a véleménye, ha erre van ideje egy miniszterelnöknek”. Kritizálja őszintétlenségét, mert szerinte, ha őszinte akarna lenni, leírná, hogy például izgult.

Pálnak nem tetszett Gyurcsány Ferenc blogja, bár azt jó kampányötletnek gondolja, de túlságos egyoldalúságát felrója neki.

Józsefszerint a blog jó ötlet kampánycélra, mert sok ember számára teszi lehetővé, hogy úgy érezze, belenéz a miniszterelnök mindennapjaiba, gondolataiba, őt emberközelivé teszi. De József is azon a véleményen van, hogy nem ő írja, hanem az egyik

embere, és tudja róla, hogy mindez csak reklám.

Az amoba.hu-ról tehát általánosságban az a véleményük a fiataloknak, hogy nem maga a miniszterelnök írja, így nem tartják azt hitelesnek, viszont – természeténél fogva, mivel az divatos a fiatalok körében – elismerik róla, hogy hatékony kampányszerző.

Milyen értékek közvetítését várják el a fiatalok az internettől mint a politikai kommunikáció csatornájától?

Ez a kérdés egyben összegzésül is szolgál a fentiekben elmondottakhoz, ugyanis itt arra kérdésre keresem a választ, milyen értékek alapján döntenek a fiatalok arról, hogy melyik információs forrást részesítik előnyben.

Elérhetőség – a hozzáférés egyszerűsége

Az első és legfontosabb érték, ami alapján a fiatalok válogatnak a politikai információs csatornákról, az az, hogy milyen könnyű hozzájuk férni. Emlékezzünk *Dánielre*, aki az interjúban nyíltan ki is mondta, hogy „azért az internetet részesíti előnyben a többi információs csatornával szemben, mert ahhoz fér hozzá a legkönnyebben, a saját szobájában”. A fentiek alapján nyilvánvaló, hogy a fiatalok számára az internet a könnyen hozzáférhető csatornák egyike, különösen ebben a felsőoktatási intézményben, ahol adott a napi huszonnégy órás, szélessávú internet.

A kampány alatt a plakátok, szórólapok is ebbe a kategóriába tartoznak, ezeket a megkérdezett fiatalok többsége azonban mégsem említi. Feltevésem – amiket az alábbiak pontosabban meg fognak világítani – az, hogy ezeket túlságosan szubjektíveknek és/vagy rövideknek tartják.

Többen megnevezték a családot, barátokat, ismerősöket, akik szintén az egyik legkönnyebben hozzáférhető, bár egyértelműen szubjektív politikai információs csatornát jelentik.

Hitelesség és objektivitás

Ami nagy arányban megfigyelhető a kapott válaszokból, az az, hogy a fiatalok tudatosan keresik az objektív politikai forrásokat, bár jórészt tisztában vannak vele, hogy ezek objektivitása is csak viszonylagos, és maguknak kell róluk kiszűrni azt, ami reklám, kampány. *Dánielt* például az egyes pártok oldala különösképpen nem érdekli, mert

„a nézőpontra kíváncsi, nem a pártra”, a honlapok túl szubjektívek. Az ő elgondolása szerint az újságok objektívebbek, azon belül is a Népszabadságot tartja hitelesebbnek, kevésbé részrehajlónak, racionálisabbnak, amin könnyebb eligazodni. A Magyar Nemzetről ezzel szemben az a véleménye, hogy provokatívabb, szubjektívebb, érzelmibb beállítottságú. Az *Origó* viszont szerinte a kettő között van, ez a leghitelesebb, nem részrehajló, bár néhány részletet hajlamos kihagyni. *József* szintén a részben viszonylagos objektivitással magyarázta, hogy miért az index.hu-t részesíti előnyben.

Orsolya ki is mondja, hogy „a hírektől elvárod, hogy semlegesek legyenek – párttól hírt kapni tehát illúzió, mert a saját szűrőjén keresztül adja elő az eseményeket”.

Ellenpélda viszont *Pál*, aki szkepticizmusát fejezte ki az internetes forrásokkal kapcsolatban, és a nyomtatott újságok forrásának nagyobb megbízhatóságát emelte ki.

Többen beszéltek arról is, hogy az egyes pártok honlapját azért nem látogatják, mert azokat túl szubjektíveknek ítélik, a sajtót tehát – még ha egyértelműen egy-egy párt értékrendjéhez köthetők is – egy fokkal objektívebbnek tekintik, ezért inkább ezt részesítik előnyben.

Tudatosság, távolságtartás

Már az előző pontban előkerült a fiatalok részéről megnyilvánuló tudatosság, és az ehhez kapcsolódó, politikai intézmények és események felé irányuló távolságtartás. Távolságtartás alatt itt nem az érdektelenséget értem, hanem a kritikát, az „igazság” keresését, ami a reklámokon, szlogeneken túl van. Nevezhetjük azonban ezt egyszerűen gondolkodásnak is, s véleményem szerint ez az értelmiség mércéje (nem pedig a megszerzett diplomák száma).

E tudatosság, illetve a tudatosság és az objektivitás kapcsolata nyilvánul meg például abban, amiket *József* mond, akinek „alapállása a politikától való távolságtartás: nem akar belefolyni, mert úgy nem lehet objektíven átgondolni a dolgokat. Szerinte az egyes honlapok reklámról szólnak, azaz a párt minél szebb és jobb becsomagolásáról, az ő célja pedig nem az, hogy ezt vagy azt a pártot megvegye, hanem az, hogy értékrend mentén gondolkodjon, és politikai eseményeket ez alapján ítéljen meg”.

Tudatosság nyilvánul meg akkor is, amikor valaki egyéni véleményt fogalmaz meg (ez alatt olyan,

saját szavakkal megfogalmazott véleményt értek, amit másoktól nem vagy ritkán hall az ember). Ezek az egyéni vélemények egyben kritikaként is felfoghatók, például *Antóniáé*, aki szerint a mai magyar politikai életben az a tendencia, hogy a politikát és a politikust elválasztjuk egymástól, a politikus így kiemelkedik az átlagból, és különbbé válik a többiekétől, akik politizálnak”.

Egyszerűség

Az, hogy az információs csatornák közül a fiatalok melyeket részesítik előnyben, nagy mértékben függ attól, hogy az egyes pártok honlapja milyen könnyen tölthető be illetve tekinthető át, mennyire könnyű rajta a keresés. Ezzel kapcsolatban megoszlanak vélemények. Van, aki az MSZP-ét, de van, aki a FIDESZ illetve az SZDSZ honlapját tartja egyszerűbbnek, más-más szempontok alapján. Itt felidézném, amiket *Krisztián* mondott az SZDSZ honlapjával kapcsolatban („ismerősebb, egyszerűbb), *Józsefet*, aki a sok szép, de nehezen betölthető flash-ek miatt a FIDESZ honlapját preferálja, és Pál véleményét, aki viszont az MSZP honlapját tartja áttekinthetőbbnek, egyszerűbbnek.

Esztétika

Egy másik szempont, ami alapján a fiatalok kifejtették véleményüket az egyes pártok honlapjáról, hogy esztétikailag milyen a megjelenésük, milyen színeket használnak, stb.

Voltak, akik ezt pozitívan élték meg (például *Emese* és *Pál*, akiknek tetszett az MSZP honlapjának dinamikája, összeállítása), de voltak olyanok is, akik ezt éppen felrötták az egyes pártoknak, hiszen ez a fajta megoldás magas fokú technikát igényel, s ilyen teljesítményű számítógépekhez az internetfelhasználók szegényebb csoportja nem juthat hozzá (lásd *József* véleménye).

Eredetiség

Az eredetiség követelése jelent meg több fiatal részéről, amikor az egyes honlapokat elemezték. *Sarolta* és *Krisztián*, az a két ember, aki az SZDSZ honlapját tekintette a legjobbnak, egyértelműen ezzel érveltek.

Összegzés

Összegzésképp tehát megállapíthatjuk, hogy ahány ember, annyiféle olvasat az egyes internetes oldalakról. Általánosításokat nehéz tenni, csak tendenciákat figyelhetünk meg, embereket, akik véleménye egymáshoz hasonló vagy egymástól éppen nagyon különböző, ám nem egyszerű kategóriákba sorolni őket, hiszen azokon belül is nagy átfedések lehetnek. Azzal kapcsolatban pedig, hogy ki mit tart fontosnak, szépnek, jónak, megintcsak nem általánosíthatunk.

Kutatásomban tehát beleütköztem a kulturális antropológia egyik alappilléreibe, mégpedig a relativitásba. E kutatásból egyértelműen kiderül, hogy minden relatív és szubjektív a politika megítélésében. Dolgozatom utolsó fejezetét azzal a céllal írtam, hogy átadjam azt a kritikát, amit néhány mai fiatal a politikáról, és különösen az interneten hozzáférhető politikáról alkot, ám nem számítottam rá, hogy ennyiféle olvasattal találkozom majd, pedig azok, akiktől ez a sokfajta információ származik, bizonyos szempontból egy társadalmi csoportba tartoznak. Ezzel is nyilvánvalóvá vált tehát, hogy politikusként valóban nem lehet mindenkinek tetszeni, mindenkit egyszerre megnyerni.

Az interjúkból az is kiderült, hogy a fiatalok – még ha nem is használják konkrétan az internetet politikai tájékozódás végett – jórészt foglalkoznak a politikával, általában meg tudják fogalmazni saját véleményüket. És bár nagyrészüket elment szavazni, saját, preferált pártjukkal szemben sem túlságosan elfogultak, hiszen kritikát fogalmaztak meg. Véleményem szerint ez az, ami igazán fontos hazánk politikai jövőjének alakításában: hogy legyenek fiatalok, akik képesek önállóan gondolkodni és kritikát megfogalmazni rendszerekkel szemben.

A politikai kommunikációs eszközökről pedig megállapíthatjuk, hogy a gyakorlat tükrözi az elméletet: a fiatalok körében már most nagy teret nyer az internetről való tájékozódás a politikai életben, a pártok célja lehet tehát ennek finomítása, és elérhetőbbé tétele, hiszen a felnövekvő ifjúság már ebbe szocializálódik.

Végezetül pedig álljon itt egy, a fentebb elmondottak velejéhez kapcsolódó idézet!

„Semmiféle magatartás nem jogosult, mely az emberi renden kívül akar felépíteni egyfajta értékrendet és napirendet. Az ember számára a világ dolgainak és a cselekedeteknek addig van csak értelmük, amíg hatni akarnak az emberekre, s együttműködnek az emberi

világgal. Ez az együttműködés lehet közvetlen és lehet közvetett. De saját érdekből senkinek sincs joga élni, igen, még alkotni sincs joga.”
/Márai Sándor/

Szakirodalom

Cassirer, Ernst 1997

A modern politikai mítoszok technikája. In: Zentai Violetta szerk. Politikai antropológia.
Budapest, Osiris.

Csepeli György 2006

Permanens kampány.
Mozgó Világ, 2006/1.

Szabó Ildikó 1985

Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon.
Budapest, Tekintet.

Tarr Dániel 1996

Az internet mítosz.
<http://tarrdaniel.freeweb.hu/documents/Transzhumanizmus/internetmitosz.htm>
letöltés dátuma: 2006. április 23.

Zentai Violetta 1997

Politikai antropológia: a politika antropológiája. In Zentai Violetta szerk.
Politikai antropológia.
Budapest, Osiris.

Internetes források

<http://www.fidesz.hu>
<http://www.mszp.hu>

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: A FIDESZ és az MSZP honlapjának összehasonlító elemzéstáblázat formájában

2. számú melléklet: A FIDESZ nyitóoldala (www.fidesz.hu, 2006. június 19.)

3. számú melléklet: Az MSZP nyitóoldala (www.mszp.hu, 2006. június 19.)

4. számú melléklet: Az SZDSZ nyitóoldala (www.szdsz.hu, 2006. június 19.)

1. számú melléklet: A FIDESZ és az MSZP honlapjának összehasonlító elemzése

Szempontok	FIDESZ	MSZP
1. honlapcím	www.fidesz.hu	www.mszp.hu
2. nyitó oldal	meghívás nagygyűlésre, innen léphetünk tovább a párt honlapjának főoldalára	maga a főoldal jön be
3. alapszín	narancssárga, DE: a meghívó vörös alapszínnel jelenik meg	vörös
4. logó	narancssárga kör, benne fehér FIDESZ felirattal	piros páva, fehér alapon, zöld MSZP felirattal
5. szlogen	FIDESZ, a jövő szövetsége; Hajrá, Magyarország! - A Cselekvő Nemzet Programja	IGEN - Köszönjük, Magyarország!, Gyorsítunk Budapesten, Közös értékeink, Biztonság, Igen-igen
6. főoldal:		
- fejléc	logó, szlogen, fotó, meghívó egy sorban	üdvözlés, logó, szlogen, témák, szolgáltatások (mindez több sorban, tagolva)
- bal margó	kereső, témák felsorolása, RSS, elérhetőség, bejelentkezés / regisztráció, hirdetések (szlogen, jobboldali szervezetek, Orbán Viktor honlapja)	témák, MSZP Otthon, interaktív szavazás, belépés / regisztráció, hirdetések (több politikai honlapja, szlogenek, baloldali szervezetek és Gyurcsány Ferenc blogja)
- jobb margó	friss hírek, választókerületek (egymásrataláló), SMS-hírszolgálat	az MSZP letölthető kampánydala, eseménynaptár, fórumok, képgaléria
- középen	hírösszefoglalók, egyéb kiemelt hírek, meghívó	főbb hírek, további hírek, interjúk
- lent	honlaptérkép, webmester	impresszum, webmester, elérhetőség, egyéb információk, RSS
- a főoldalról elérhető témák és szolgáltatások összesítése	Főoldal, Hírportál, Sajtószoza, A Fideszről, Médiatár, Közösség, Hírlevelek, Linkek, RSS, Választókerületek, SMS-hírszolgálat	Főoldal, Magunkról, Frakció, Sajtószoza, Portrétár, e-Belépés, Fórum, Képgaléria, e-Párt, BÖK, Linkajánló, Készítsen saját portréoldalt!, Rendelje meg hírlevelüket!, Legyen az MSZP a kezdőlapján!, Az MSZP választási programja, Letöltések – multimédia, Új Magyarország Program, Itthon, EU, Külföld, Gazdaság, Egészség és környezet, Távközlés, Internet, Család, Oktatás, kultúra, Magazin, Tagkártya, MSZP Otthon, Szavazás, Eseménynaptár, Fórumok, Képgaléria, RSS
7. képek	vezető politikusok, hírek, nagygyűlés, család, idősek, Magyarország, mobiltelefon, jobboldali szervezetek	vezető politikusok, hírek, Magyarország, baloldali szervezetek, DE: külön képgaléria!
8. blog	a pártelnököknek nincs blogja	www.amoba.hu
9. regisztráció után elérhető információk	a regisztrációval semmilyen többletinformációhoz vagy -szolgáltatáshoz nem jut hozzá a felhasználó a honlapon, de emailcímjére kaphat heti vagy napi hírlevelet az általa kiválasztott témákról	a honlapról közvetlenül elérhető saját profil, saját honlap kialakítására csak regisztráció után kerülhet sor; a felhasználó napi vagy heti hírek közül választhat az általa preferált témákban, amiket postafiókjára kap, valamint értesítőt kaphat rendezvényekről
10. interaktivitás, fejlettség	viszonylag szegényes, fotók, webtérkép egyszerű és átlátható, kevés mozgó-dinamikus elemmel	egyértelműen fejlettebb, fotók, zene, sokrétűbb, kiterjedtebb, tele interaktív szolgáltatásokkal, fórumokkal

2. számú melléklet: A FIDESZ nyitóoldala (www.fidesz.hu, 2006. június 19.)

A JÖVŐ SZÜVEKÉSE

Munka Otthon Család

Legyen a fidesz.hu a kezdőlapom

Kereső

Főoldal

Híportál

Sajtószoba

A Fideszről

Médiatár

Közösség

Hírfelvelek

Linkek

RSS

fidesz@fidesz.hu
Fidesz Központi Hivatal
1088 Budapest,
Szentkirályi u. 18.
Tel.: (06-1) 327-6100

Bejelentkezés

Név:

Jelszó:

Belépés

Regisztráció

Szavazás

Gyurcsány Ferenc az Országos Érdekegyeztető Tanács ülésén kijelentette: "ki lehet menni Magyarországról". Ön hova megy?

Gabonba, esetleg az ébredő Maliba.

Kalandúró vagyok, maradok.

Tünkre.

Mohet

A legutótt szavazatok száma: 2615

Szavazás FAQ

A politikai bátorság véget ért a kampányban. Gyurcsány Ferenc megszeppent kisdíkiént viselkedik, nem őszinte, és a hibák beismerése helyett azt próbálja belesulykolni az emberekbe, hogy ezért a helyzetért az elmúlt 16 év felelős.

Kiemelt hírek

- Bush tiszteleg az 1956-os magyar forradalom előtt június 16. 09:07
- A fiatalok lehetőségei minden szinten romlottak június 18. 11:18
- Brüsszelt meglepte Gyurcsány - mélypontra került Magyarország június 15. 19:26
- Költségvetési Tanács, kormánytagok anyagi felelőssége június 19. 13:44
- Orbán Viktor a jövő héten tárgyal Tarlós Istvánnal június 16. 12:45
- Kódos kártalanítási tervek június 16. 12:02

Fiatalok a Változás

2006. június 19., hétfő | Gyűlés napja

A fosztogatás programja június 19. 15:24
Navracsics Tibor, a Fidesz által kezdeményezett parlamenti vitánapon értékelte az Új Egység programot.

Kormányparti beismerés: megszorítások lesznek június 19. 17:55
A Fidesz azt javasolja a kormánynak, hogy adóemelés helyett adócsökkentéssel dinamizálja a gazdaságot, és kezdjen konzultációt a gazdasági szereplőkkel.

A családok megélhetését kockáztatják június 19. 17:47
"A Gyurcsány-csomag megszorító intézkedései drasztikusan hátrá vetik a gazdaságot, súlyos terheket raknak a vállalkozók, a vállalatok nyakába. Ezzel munkahelyek tűzrejt, és családok megélhetését kockáztatják" - jelentette ki Szijjártó Péter az országgyűlési vitánapiján.

A Fidesz törvénytörvénymódosító javaslatát június 19. 11:09
Javaslatokat nyújt be a Fidesz az Országgyűlés elé, hogy ne pusztán rögtönzés és kapkodás jellemezze a költségvetési politikát, és hogy Magyarország legközelebb elkerülje az utóbbi napokban napvilágot látott megszorító intézkedéseket.

Németh Zoltán gratulált Bugár Bélának június 19. 14:59
Levélben gratulált Németh Zoltán, az Országgyűlés Külügyi és Határon Túli Magyarok Bizottságának elnöke Bugár Bélának, a Magyar Koalíció Pártja elnökének a szlovákiai magyar párt sikeres választási szereplése alkalmából.

Friss

19:25 A cigányság jövője előtt becsapták az ajtót

18:52 A szerb titkosszolgálat vajdasági szeparatizmust lát

18:45 Nem kívánunk új honfoglalást!

18:38 Bush szankciókkal fenyegette meg Iránt

18:35 Fico alakíthat kormányt

24 óra

Belépés

Már online is jelentkezhet a Fideszbel! A részletekért kattintson ide!

Médiánaptár

Szijjártó Péter az ATV-n június 19. 19:30

Navracsics Tibor a HírTV-n június 19. 19:35

Kóvér László a Duna TV-n június 20. 06:30

Mátolcsi György a Mokka-ban június 20. 07:00

Cser-Palkovics András a Nap-keltében június 20. 08:00

Több

Legolvasottabbak

Brüsszelt meglepte Gyurcsány - mélypontra

Szavazás

Gyurcsány Ferenc az Országos Érdekegyeztető Tanács ülésén kijelentette: "ki lehet menni Magyarországról". Ön hova megy?

Gabonba, esetleg az ébredő Maliba.

Kalandúró vagyok, maradok.

Tünkre.

Mohet

A legutótt szavazatok száma: 2615

Szavazás FAQ

A politikai bátorság véget ért a kampányban. Gyurcsány Ferenc megszeppent kisdíkiént viselkedik, nem őszinte, és a hibák beismerése helyett azt próbálja belesulykolni az emberekbe, hogy ezért a helyzetért az elmúlt 16 év felelős.

Kiemelt hírek

- Bush tiszteleg az 1956-os magyar forradalom előtt június 16. 09:07
- A fiatalok lehetőségei minden szinten romlottak június 18. 11:18
- Brüsszelt meglepte Gyurcsány - mélypontra került Magyarország június 15. 19:26
- Költségvetési Tanács, kormánytagok anyagi felelőssége június 19. 13:44
- Orbán Viktor a jövő héten tárgyal Tarlós Istvánnal június 16. 12:45
- Kódos kártalanítási tervek június 16. 12:02

Fiatalok a Változás

A családok megélhetését kockáztatják június 19. 17:47
"A Gyurcsány-csomag megszorító intézkedései drasztikusan hátrá vetik a gazdaságot, súlyos terheket raknak a vállalkozók, a vállalatok nyakába. Ezzel munkahelyek tűzrejt, és családok megélhetését kockáztatják" - jelentette ki Szijjártó Péter az országgyűlési vitánapiján.

Németh Zoltán gratulált Bugár Bélának június 19. 14:59
Levélben gratulált Németh Zoltán, az Országgyűlés Külügyi és Határon Túli Magyarok Bizottságának elnöke Bugár Bélának, a Magyar Koalíció Pártja elnökének a szlovákiai magyar párt sikeres választási szereplése alkalmából.

Árnyék-kormány alakulhat június 17. 10:30
Egy árnyékkormányval kézzelfoghatóbbá válna az ellenzék alternatívája, és így világosabbá lehetne tenni a felelősséget is.

Választókerületek

Találjunk egymással! Keresse meg a lakhelye szerinti választókerületét és vegyük fel a kapcsolatot.

SMS hírszolgálat

06 90 624 544

Küldjön egy SMS-t és megkapja tőlünk a legfrissebb híreket!

Honlapképek

Webmaster

34

Kultúra és Közösség

3. számú melléklet: Az MSZP nyitóoldala (www.mszp.hu, 2006. június 19.)

Üdvözlünk a Magyar Szocialista Párt honlapján!

GEN Köszönjük, Magyarország!

Főoldal | Magunkról | Frakció | Sajtószoza | Portréár | e-Belépés | Fórum | Képgaléria | Keresés

e-Párt | BÖK | Linkajánló | Készítsen saját portréoldalt! | Rendelje meg hírlevelünket! | Legyen az MSZP a kezdőlapom!

Hírek

A SZOCIALISTA PÁRT FELTÉTELENÜL SZÜKSÉGESNEK TARTJA AZ ADÓEMELÉSEKET
Simon Gábor zalaegerszegi tájékoztatóján megértést kért az adócsökkentési program halasztásához
 Az MSZP országos választmányának elnöke kifejtette, hogy Magyarország sikerességének és versenyképességének megteremtéséhez erre szükség van.

MILLIÁRDOKBAN MÉRHETŐ A MEGTAKARÍTÁS A KÉPVISELŐK DÍJAZÁSÁNAK ÁTALAKÍTÁSÁVAL
Szili Katalin a Magyar Televízió Nap-kele című műsorában beszélt erről
 Van olyan képviselő, aki havonta 150 ezer forinttal kevesebb juttatást, költségterítést kap, mint az előző ciklusban, s milliárdokban mérhető a megtakarítás a képviselők díjazásának átalakításával – mondta az Országgyűlés elnöke.

ÚJRA TOLLER LÁSZLÓ A JELÖLT
Ezt a párt helyi sajtóírója közölte az MTI-vel
 Az MSZP Toller László jelenlegi polgármestert jelöli újra Pécs első emberének az özi önkormányzati választáson.

Eseménynaptár

Fórumok

- Moderálással kapcsolatos kérdések, javaslatok, észrevételek
2006-06-19 19:25
- Navracsics Tibor topik
2006-06-19 19:23
- Sziasztok!
2006-06-19 19:17
- Beszélgessünk!
2006-06-19 19:14
- Mit szól egy átlag MSZP-s a megszorításokhoz?
2006-06-19 19:12

Képgaléria

Baloldali Tömrőlés - Hogyan tovább? Új helyzet, új feladatok

www.hiller.hu

Gyurcsány Ferenc

Szekeres Imre
MSZP elnökhelyettes

Juhász Ferenc
az MSZP alelnöke

fiatal baloldal Akció Kaland Tendőlet

baloldali társasjáték baloldali hírportál

TÁNCSICS ALAPÍTVÁNY

Eligault a választások univerzumában

www.vokscentrum.hu

További hírek

A KÖZIGAZGATÁSI REFORM KÖZÉPPONTJÁBAN A KISTÉRSÉGEK ÉS A RÉGIÓK
 A közigazgatás átalakítására vonatkozó törvényjavaslat két fő területre fókuszál: a kistérségekre és a régiókra – mondta Lampert Mónika a Községek, Kistételepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége közgyűlésén.

AZ ŐÉT SEGÍTSE AZ ÚJ EGYENSÚLY PROGRAM KIALAKÍTÁSÁT
 Az új egyensúly program keretében az idén 350 milliárd forint, 2007-2008-ban évenként 1000 milliárdot meghaladó egyensúlyjavításra van szükség ahhoz, hogy Magyarország teljesíteni tudja a maastrichti kritériumokat - mondta a miniszterelnök.

KÖZÉPTÁVON A FORINT VÁRHATÓAN ERŐSÖDIK
 A miniszterelnök szerint a legnagyobb Magyarország előtt álló kihívás az euró bevezetése előtt az államháztartási hiány csökkentése.

FELGYORSULHAT A KISTÉRSÉGEK FEJLŐDÉSE
 Ha az ellenzék is támogatja a közigazgatás reformját, felgyorsulhat a kistérségek fejlődése; a megalakult kistérségek többsége bizonyította, hogy ezen az úton kell haladni – mondta Kiss Péter szociális és munkaügyi miniszter.

A BALOLDALI ÖNKORMÁNYZATI KÖZÖSSÉG KÖZLEMÉNYE
 A kormányzati reformtervek megvalósíthatóságát jelzi, hogy azokat valamennyi önkormányzati érdekszövetség támogatja.

Interjú

EGYETLEN LEHETŐSÉG

A választási program arról szól, hogy új beruházások szárazval új Magyarországot fognak teremteni. Ez meglesz. Ugyanígy a nyugdíjkorrekció, a minimálbér-emelés is – hangsúlyozta egy lévéinterjúban a kormányfő.

ÚJ STRUKTÚRÁRA VAN SZÜKSÉG

Eljött a történelmi pillanat, hogy a kormányfő legyen a pártelnök is – véli Juhász Ferenc, aki mátolí veszi át az MSZP ügyvezetői feladatait.

NEM TUDOM AZT MONDANI, HOGY SEMMI PROBLÉMA NINCS

Jövő év végéig eltart majd az egyensúly helyreállításához szükséges döntések hatása, de 2008-tól fokozatosan megkezdődhet az életszínvonal emelkedése – mondta az MSZP frakcióvezetője.

A RENDTEREMTÉS FONTOSÁGÁRÓL

Azt szeretnénk, hogy fontos várospolitikai kérdéseket ne köztisztviselők döntsenek el, hanem választott várospolitikusok, akikre a döntések tartoznak - mondta Molnár Gyula a 168 Óra c. lapban.

Impresszum
 © 2001-2005 Magyar Szocialista Párt
 Webszerkesztő: wsb@mszp.hu

Várjuk levelét, hívását!
 Magyar Szocialista Párt Országos Központja
 info@mszp.hu | (1) 459-7100
 1081 Budapest, Köztársaság tér 26.

Az oldal megtekintéséhez Mozilla Firefox és 1024x768 felbontás ajánlott.
 Szerkesztőségi - segédprogramok
 RSS

4. számú melléklet: Az SZDSZ nyitóoldala (www.szdsz.hu, 2006. június 19.)

